

Ajánlás

számlázó programok fejlesztői számára

Verzió: 1.0 (2021-03-01)

Ez az ajánlás adózái és fejlesztői kérdések, visszajelzések, valamint a számlaadat-szolgáltatás elemzéseinek tapasztalatai alapján készült, számításba véve az ellenőrzésekben feltárt hiányosságokat is. Célja a számlázó programok fejlesztői számára olyan szempontrendszert adni, ami támogatja a szoftver jogszerű és eredményes működését, illetve az adatszolgáltatásra kötelezett ügyfeleket.

A „számlázó program” kifejezés ezen ajánlásban mindazon szoftverek, komponensek, modulok, funkciók és egyéb elemek összességét jelenti, amelyek az adott számlázási megoldásban a számlakiállítás, illetve adatszolgáltatás folyamatában közreműködnek, függetlenül az érintett fejlesztők, szoftverelemek, hardverek számától és tulajdonviszonyaitól.

Az egyes témakörök – az ajánlások mellett – rövid, összefoglaló jellegű ismertetőt tartalmaznak a jogszabályi előírásokról vagy az azokból levezethető technikai követelményekről. Az ismertető nem térnek ki a szabályozás minden speciális részletére és esetére, céljuk az egyes ajánlások háttérének bemutatása, kontextusba helyezése.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
1. A kötelező adatok meglétének ellenőrzése adatbevitelkor	2
2. Az átlátható számlakép kialakítása.....	2
3. A sorszámozás helyes kialakítása a programban.....	3
4. A vevő adószámának szerepeltetése	4
5. A bevitt adatok helyességének ellenőrzése	6
6. A tárolt adatok védelme.....	8
7. A lekérdezések, adatexport teljesítése	8
8. A törzsadatok nyilvántartása.....	8
9. Számítások és kerekítések elvégzése	9
10. Módosító okiratok specialitásainak kezelése	10
11. Az adatszolgáltatás megíúsulásának elkerülése.....	11
12. Figyelmeztetések.....	12
13. Hibátúrés, a kapott hibaüzenetek, figyelmeztetések kezelése	13
14. Hálózati aktivitás	14
+1. Együtműködés a felhasználóval	14

1. A kötelező adatok meglétének ellenőrzése adatbevitelkor

Több jogszabály tartalmaz előírást a számla adattartalmával kapcsolatban. A számla kötelező adattartalmát alapvetően az Áfa tv.¹ határozza meg, illetve egyes speciális esetekben, ezen túl további adatok feltüntetését is megköveteli más jogszabály (például jövedéki termékek esetén, termékdíj alkalmazása esetén, közműszámlákon stb). Az online adatszolgáltatási kötelezettség a számla Áfa tv. szerinti kötelező adataira, illetve az Áfa tv. 10. számú mellékletében meghatározott további adatokra vonatkozik.

Ajánlás-01: Javasolt a számlázó programot úgy kialakítani, hogy az lehetőség szerint már az adatbevitel során, de feltétlenül a számla adatainak lezárása előtt ellenőrizze a számla Áfa tv.-ben előírt kötelező adatainak meglétét, különösen az alábbiakat:

- a) Számla kelte
- b) Számla sorszáma
- c) Eladó adószáma, neve, címe
- d) Vevő neve, címe, adószáma – ha annak feltüntetése kötelező (a vevő adószámának feltüntetését a 3. szakasz külön tárgyalja)
- e) Teljesítés dátuma (ha eltér a számla keltétől)
- f) A számlán szerepel legalább egy tételsor (módosító vagy érvénytelenítő számla esetén nem ellenőrizendő)
- g) Minden tételsorban szerepel összeg: normál számla esetén az adóalap összege és az áfa összege, egyszerűsített számla esetén a bruttó összeg
- h) Módosító vagy érvénytelenítő számla esetén a módosítással vagy érvénytelenítéssel érintett eredeti számla sorszáma, valamint a módosítás természete, összegszerű hatása (ha van ilyen) – lásd részletesen az ajánlás 10. fejezetében.

Ajánlás-02: Javasolt a kötelező adatok hiánya esetén a számlakiállítási folyamatot megakasztani és a felhasználót a hiányosságra figyelmeztetni úgy, hogy a számlázó program ne állíthasson ki számlát hiányos adattartalommal.

2. Az átlátható számlakép kialakítása

A számlaképet – az egységes közszolgáltatói számlaképről szóló törvény² hatálya alá tartozó számlák kivételével – nem határozza meg jogszabály.

¹ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény

² Az egységes közszolgáltatói számlaképről szóló 2013. évi CLXXXVIII. törvény

Ajánlás-03: Javasolt a számlázó programban a számlaképet úgy kialakítani, hogy az áttekinthető legyen, a bizonylaton feltüntetett adatok bárki számára könnyen azonosíthatók és értelmezhetőek legyenek.

Ajánlás-04: Javasolt a számlát „Számla” elnevezéssel ellátni, a számlával egy tekintet alá eső okiratoknál pedig javasolt az okirat szerepét a gyakorlatban elterjedt elnevezéssel jelölni, például: „Módosító számla”, „Érvénytelenítő számla” stb.

Ajánlás-05: A számlaképként megjelenő elektronikus számla (például PDF-állomány) esetén javasolt az okirat elektronikus voltára a számlaképen egyértelműen utalni. Például „Elektronikus számla”, „Elektronikus módosító számla”.

Ajánlás-06: Javasolt a számlán az ügyfél által fizetendő összeget egyértelműen kiemelni a többi számlatartalomtól.

Ha a számlával egy tekintet alá eső okirat összegszerű módosításokat is tartalmaz, akkor a módosítás irányának jogszabály szerint egyértelműen ki kell derülnie a számlából.

Ajánlás-07: Javasolt a módosító okiraton negatív előjelet használni az eredeti számlán szereplő összegek csökkenése esetén.

Ajánlás-08: Ha a számlán a vevő név- és címadatain felül egyéb adatai is megjelennek (például átvevő neve, átvétel címe stb.), akkor ezeket javasolt a vevő adataitól elkülönítve megjeleníteni.

3. A sorszámozás helyes kialakítása a programban

A számla sorszámozásának folyamatosságát, ismétlés- és kihagyásmentességét a Számlarendelet³ szerint a számlázó programnak biztosítania kell.

Ennek megfelelően biztosítani kell, hogy a felhasználó vagy a számlázó programon kívüli szoftver ne legyen képes befolyásolni a kiadandó sorszámot (például az utolsó kiadott számlasorszámot nem szerkesztheti a felhasználó). Nem lehet a számlázó programba építve olyan funkció, ami – akár a felhasználó közreműködésével – a számlasorszámok folyamatosságát, ismétlés- és kihagyásmentességét megtörné az adott sorszám tartományon belül.

A számlázó program kialakításakor fontos szempontnak kell lennie a megghiúsuló számlakiállítás kezelésének. Ha a számlázó program által már lefoglalt számlasorszám alatt létrehozni kívánt számla kiállítása nem sikerül, akkor a lefoglalt, de ténylegesen el nem használt számlasorszámot és az ahhoz tartozó tartalmat (ha az előállt) javasolt a programnak tárolnia, ugyanakkor zárolnia kell az adott sorszámot, azt nem szabad újra kiadnia.

A vállalkozás párhuzamosan több számlázó programot is használhat. A jogszabály ebben az esetben is megköveteli a számla sorszámának egyediségét, ami a gyakorlatban az egyes számlázó programok eltérő sorszám tartományával biztosítható. A sorszám tartományok különbözősége számlázó programként eltérő előtag (prefix) vagy utótag (suffix) használatával is biztosítható.

³ A számla és a nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint az elektronikus formában megőrzött számlák adóhatósági ellenőrzéséről szóló 23/2014. (VI. 30.) NGM rendelet

Ajánlás-09: Ha tudható vagy okkal feltételezhető, hogy az adott számlázó programot olyan vállalkozás (is) fogja használni, amely több számlázó programot alkalmaz párhuzamosan, akkor javasolt a számlázó programban biztosítani, hogy a program fejlesztőjére jellemző egyedi előtaggal vagy utótaggal hozza létre a számlasorszámtartományt. Így több számlázó program párhuzamos használata esetén sem fordulhat elő egy számlasorszám többszöri kiadása.

A számlázó szoftver lehetőséget biztosíthat meghatalmazotti számlázásra, amikor a számlát a számlaadásra kötelezett helyett, annak megbízása alapján és képviselőként más személy bocsátja ki. A meghatalmazotti számlázás speciális esete az önszámlázás, amikor a számla kibocsátását a vevő végzi. Ilyen esetekben meghatalmazó partnerenként eltérő sorszámtartományt kell használni. A sorszámozás folyamatosságát, ismétlés- és kihagyásmentességét az egyes adózókra vonatkozóan kell biztosítani.

Ajánlás-10: Ha a számlázó programból egyéb bizonylatok (például számviteli bizonylat, felvásárlási okirat stb.) kiállítására is van lehetőség, akkor javasolt a számlázó programban biztosítani, hogy az egyes bizonylatfajták eltérő sorszámtartományt használjanak. Ezen bizonylatokra is vonatkozik a Számlarendelet szerinti folyamatos, ismétlés nélküli és kihagyásmentes sorszámozási kötelezettség.

4. A vevő adószámának szerepeltetése

A vevő adószámát kötelező szerepeltetni a számlán és az adatszolgáltatásban, ha azt az Áfa tv. előírja. Az adatszolgáltatásra épülő adóhivatali szolgáltatások a vevőt a belföldi adószám alapján azonosítják, így a szolgáltatások igénybevételekor ennek az adatnak kiemelt jelentősége van. Ha a belföldi áfaalany vevő adószáma nem szerepel vagy nem megfelelő adatokkal vagy helyen szerepel (például közösségi adószám), akkor a vevő az adott számla adatszolgáltatását nem fogja látni az adóhivatali rendszerben.

A fejlesztő oldaláról javasolt a lehető legjobban támogatni a helyes számlázási gyakorlat kialakítását, bár jogi értelemben a számla adattartalmának helyes kialakítása a kiállító felelőssége.

Ajánlás-11: Javasolt az adott számlázó szoftver adottságainak megfelelően a lehető legalaposabban ellenőrizni, hogy a vevő adószáma szerepel-e a számlán, ha annak feltüntetését az Áfa tv. megköveteli (ld. az ehhez használható támpontokat alább).

Ajánlás-12: Javasolt a számlázó program által kezelt vevői törzsadatok között – külön jellemzőként – jelölést használni legalább a következő esetekre:

- a) A vevő magánszemély (nem áfaalany természetes személy)
- b) A vevő belföldi áfaalany
- c) A vevő közösségi (EU-s) áfaalany
- d) A vevő harmadik országbeli (nem EU-s).

Ajánlás-13: Ha ilyen jellemzőt a számlázó program jelenleg nem tárol, javasolt illet bevezetni és a meglévő vevőtörzs rekordjaira az elérhető legnagyobb pontossággal gépíleg létrehozni.

A gyakorlatban egy vevő megjelenhet áfaalanyi és nem áfaalanyi minőségében is, például egyéni vállalkozó vásárolhat egyéni vállalkozóként és nem áfaalany magánszemélyként is. Tartozhat egy

adózóhoz több különböző áfaalanyiság (így adószám): például egy gazdasági társaság lehet regisztrált áfaalany egy vagy több másik uniós tagállamban is. Az adott országban folytatott gazdasági tevékenységéhez tartozó beszerzések számláin az adott országban használt adószámával kell megjelenie vevőként.

Ajánlás-14: Ha egy adózóhoz több különböző áfaalanyiság (így adószám) tartozik, illetve nem áfaalanyi minőségében is feltűnhet vevőként, akkor a különböző áfaalanyiságait és a nem áfaalanyi minőségét javasolt külön entitásokként szerepeltetni a törzsadatok között, vagy más, egyéb módon biztosítani, hogy a több lehetséges vevői adószám, illetve minőség közül a felhasználó mindig a megfelelőt jelölhesse meg a számlán szereplő ügyletnek megfelelően.

Ajánlás-15: Javasolt a számla lezárása előtt az alábbiakat ellenőrizni:

- a) A vevő nevének és címének mindig szerepelnie kell a számlán.
- b) Ha a vevő belföldi áfaalany (és a számlázott ügyletben is ekként vesz részt), akkor a számlán szerepelnie kell a magyar adószámának.
- c) Ha a vevőnél nem szerepel adószám, és a tárolt törzsadatok nem magyarázzák ezt a hiányt, akkor javasolt a felhasználótól megerősítést kérni arról, hogy biztosan nem kell vevői adószám a számlára.
- d) Ha a vevő másik tagállamban közösségi adószámmal (áfaszámmal) rendelkező áfaalany, akkor Közösségen belüli adómentes értékesítés esetén, és a fordítottan adózó ügyletek esetén az adószámának szerepelnie kell a számlán. (Az ügylet jellegét a számla kiállításakor tipikusan a felhasználó jelöli meg az érintett tételsornál. Az adatszolgáltatásban az erre vonatkozó pontos jelölést az XSD 3.0 verziója megköveteli.)

Gépileg nem biztosítható teljeskörűen, hogy ha azt jogszabály előírja, a vevő adószáma minden esetben szerepeljen a számlán. Fejlesztői oldalról az alábbi támpontok alapján célszerű kialakítani a program vevői adószámra vonatkozó ellenőrzési algoritmusát:

- a) A cégbejegyzésre kötelezett vevő minden esetben rendelkezik adószámmal, ezt a számlán kötelező szerepeltetni. Ilyen a gazdasági társaságok mindegyike (bt., kkt., kft., zrt., nyrt.), a szövetkezet stb.
- b) Belföldi egyéni vállalkozó, illetve adószámos magánszemély vevő minden esetben rendelkezik adószámmal. Ezt a számlán kötelező szerepeltetni.
- c) Léteznek olyan szervezetek (például alapítvány, egyesület, társasház stb.), amelyeknek nem feltétlenül van adószámuk, illetve adószámuk szerepeltetése a számlán egyes esetekben kötelező, máskor nem (attól függően, hogy áfaalanyok-e vagy sem). Gépileg ezt az esetet nem lehet tökéletesen kezelni. Javasolt a felhasználó megerősítését kérni, ha nincs a készülő számlán vevői adószám (ld. fent).
- d) Harmadik országban (az EU-n kívül) regisztrált vevő esetén szoftveresen nem dönthető el, hogy a vevőnek van-e adószáma, mivel az országok egy részében nem feltétlenül létezik a regisztrációs szám (magyar fogalommal: az adószám) intézménye.

- e) A közösségi adómentes, fordított adózású ügyleteknél a vevőnek mindenképpen rendelkeznie kell közösségi adószámmal és ezt kötelező feltüntetni a számlán.
- f) Nem áfaalany természetes személy vevő esetén a vevő nevének és címének kötelező szerepelnie a számlán. A nem áfaalany természetes személynek nincs adószáma. Ugyan van adóazonosító jele (tíz számjegy, 8-as számmal kezdődik), de ezt nem kell a számlán szerepeltetni. Az adatszolgáltatásban a nem áfaalany természetes személyről tilos bármilyen adatot (például név, cím) szerepeltetni azon jelzésen kívül, hogy nem áfaalany természetes személy a vevő. A számlán és az adatexport állományban a vevő adatainak az adatszolgáltatás természetes személyre vonatkozó rendelkezésitől függetlenül is szerepelniük kell.
- g) Ha a vevő áfacsoport tagja, akkor jogszabály szerint a számlán a vevő adószámaként a csoportazonosítót kell feltüntetni. A csoportazonosítót onnan lehet felismerni, hogy az áfa kódja „5” és a csoportazonosító mindig „177”-el kezdődik. Bár a jogszabály nem írja elő kötelezően, de általános felhasználói igény a számlán a csoporttag adószámát is szerepeltetni, mivel ez megkönnyíti a vevő oldalán a számla feldolgozását. A számlázó programnak ebben az esetben megszintén érdemes elkülönítenie egymástól az adószámot (ebben az esetben a csoportazonosítót) és a csoporttag adószámát.
- h) A belföldi és közösségi áfaalanyiség nem következik egyértelműen a vevő székhelycíméből. Létezik olyan eset, amikor egy harmadik országbeli székhelycím belföldön vagy a közösség más tagállamában regisztrált (bár nem letelepedett) áfaalanyhoz tartozik. Előfordulhat az is, hogy egy Magyarországon letelepedett (magyarországi székhelyű) vállalkozás több, másik tagállamban is rendelkezik áfaalanyiséggel. Így a számlán szereplő ügyletnél jellemzően csak a felhasználó tudhatja, hogy a vevő melyik adóalanyiségét kell figyelembe venni. Egy számlán a vevőnek csak egy adóalanyisége lehet, tehát egyetlen adószám szerepelhet (kivéve a csoportos áfaalanyiséget, ld. fent).
- i) Nem tilos a számlán a vevő adószámát olyan esetben is szerepeltetni, amikor ezt jogszabály nem írja elő.

5. A bevitt adatok helyességének ellenőrzése

A számlázó program megfelelő kialakításával már az adatbevitel fázisában lehetőség van a bevitt adatok helyességét vizsgálni, és azok nyilvánvaló helytelensége esetén a felhasználót erre figyelmeztetni, vagy a számlakiállítás folyamatát megakasztani, hogy a számlán és az adatszolgáltatásban helyes adatok szerepeljenek.

A következő ajánlások az adatbevitelkor, de legkésőbb a számla adatainak lezárása előtt elvégezhető ellenőrzésekre vonatkoznak.

Ajánlás-16: Javasolt a „számla kelte” dátumot szoftveresen adni és nem a felhasználóra bízni annak bevitelét. A számla kelte a kiállítás⁴ vagy a kibocsátás napja. A szoftvernek

⁴ A Számlarendelet a számla kiállításának időpontján az adatok lezárásának pillanatát érti. Ez a pillanat speciális esetekben (például tömegesen nyomtatandó számlák, az adatok lezárását követően szükséges jóváhagyások stb.) korábbi lehet, mint az adott számla fizikai létrejötte.

javasolt kizárnia minden olyan esetet, amikor a felhasználó bármilyen módszerrel „visszadátumozna” vagy „előredátumozna” egy számlát, ideértve azt az esetet is, amikor a felhasználó átállítja számítógépének rendszeridejét. A számla kelteként jövőbeni dátumot kizárólag olyan speciális rendszerekben javasolt alkalmazhatóvá tenni, ahol – például a tömeges számlanyomtatás időigénye miatt – a számla tényleges kiállítása az érvényes dátumnál későbbi.

Ajánlás-17: Javasolt a több időzónából is elérhető számlázó szoftverek esetén egységesen a közép-európai idő (UTC+1) használata a számla keltének meghatározásakor.

Ajánlás-18: Javasolt ellenőrizni, hogy a számla sorszáma egyedi, a számlázó program ugyanezen adózó nevében még nem állított ki ugyanolyan sorszámú számlát vagy ugyanilyen sorszámú számla kiállítása az adóalany másik felhasználója részéről nincs folyamatban.

Ajánlás-19: Javasolt ellenőrizni, hogy a számla sorszáma az adott sorszámtartományon belül folyamatosan, ismétlés- és kihagyásmentesen következnek.

Ajánlás-20: Ha a számlán szereplő vevő belföldi áfaalany, akkor javasolt ellenőrizni, hogy az adószám törzsszáma nyolc számjegy, ahol a nyolcadik számjegy az első hét számjegyből helyesen képzett ellenőrző szám⁵.

A számlázó programmal kapcsolatban nem elvárás, hogy a jogszabályban meghatározott összes különös adózási módra, mentességi, hatályon kívüliségi okra, illetve meghatalmazotti számlázásra fel legyen készítve. A számlázó program felhasználói köre dönti el, hogy milyen típusú számla kiállítása lehetséges a programból. A számlázó program által támogatott eseteket a program leírásában célszerű egyértelműen meghatározni.

Ajánlás-21: Javasolt ellenőrizni, hogy minden tételsor esetén egyértelműen jelölt-e, hogy áfa szempontjából milyen megítélés alá esik az adott ügylet, így az adatszolgáltatásban használatos jelölést a számlázó program helyesen tudja-e képezni.

Ajánlás-22: Ha a számla pénzneme forinttól különböző és az árfolyam bevitele kézilleg történik, akkor javasolt az egyes valuták aktuális árfolyamának életszerűségét (megfelelő tűréssel) szoftveresen vizsgálni és szükség esetén a felhasználót figyelmeztetni, hogy a nyilvánvaló elütés (például reciprokérték rögzítése, 100 egységre számolt árfolyam rögzítése stb.) kiszűrhető legyen.

Ajánlás-23: Javasolt a számlázó program használatakor bizonyos időközönként meggyőződni a vevői törzsnyilvántartásban szereplő belföldi adószámok érvényességéről, vagy a számlakiállítás folyamatába építetten ezt minden számla kiállításakor egyedileg vizsgálni. Erre szolgál az interfész-specifikációban leírt /queryTaxpayer operáció.

⁵ A képzés módja: az első hét számjegyet a helyiérték csökkenő sorrendjében szorozni kell a 9, 7, 3, 1, 9, 7, 3 számokkal. A szorzatok összegének egyes helyiértéken levő számjegyét 10-ből kivonva keletkezik az adószám nyolcadik számjegye.

6. A tárolt adatok védelme

A számlázó program kialakításakor – a jogszabályban meghatározott követelmények teljesítése érdekében – törekedni kell arra, hogy az adatok tárolására védett adatbázis szolgáljon.

Ajánlás-24: Javasolt kerülni az olyan megoldásokat, amelyek lehetőséget adnak a felhasználó számára az adatbázisban történő törlésre vagy az adatok módosítására.

Előfordulhat olyan eset, amikor valamilyen technikai probléma miatt az adatbázisba be kell avatkozni, és akár adatbázisszintű módosításokat kell végezni a javításhoz.

Ajánlás-25: A számlázó program adatbázis-módosítását javasolt külön jogosultsághoz kötni, és a végrehajtott módosításokat naplózni. Javasolt az adatbázis adminisztrátori jogosultságot (vagy mesterkulcsot) – ha van ilyen – a fejlesztő számára fenntartani.

7. A lekérdezések, adatexport teljesítése

A számlázó programokkal kapcsolatos felhasználói igények jellemzően kiterjednek a számlázó program által kiállított számlák, esetlegesen kiállított egyéb bizonylatok adatainak megismerési, különböző lekérdezési, riportálási lehetőségek megteremtésére. Ilyen szolgáltatások közül a Számlarendelet⁶ kizárólag az adatexport funkciót követeli meg.

Az adatexport előállítható a Számlarendelet melléklete szerinti adatstruktúrában, valamint az adatszolgáltatás adatstruktúrájában is. Az adatexportnak a számla teljes adattartalmát tartalmaznia kell, amit bármely jogszabály kötelező adattartalomként előír.

Így tehát nem megfelelő megoldás, ha a számlázó program kizárólag az Áfa tv. szerinti kötelező adattartalmat biztosítja adatexportként is.

8. A törzsadatok nyilvántartása

Ajánlás-26: A számlázó programnak javasolt törzsadatokat nyilvántartania az alábbiakról:

- Felhasználó adatai
- Vevőadatok
- Termék- és szolgáltatásadatok
- Adókulcsok, mentességek adatai
- Adó kód (ha könyvelő programmal összekötött a számlázó program)
- A törzsadatok szempontjából javasolt megfontolni az adatok historikus tárolását. Ennek vannak előnyei a módosító okiratok megfelelő kezelésénél.

Ajánlás-27: A számlázó program első használatakor az alábbi adatokat javasolt rögzíteni a számlakiállító adóalanyról:

⁶ A számla és nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint az elektronikus formában megőrzött számlák adóhatósági ellenőrzéséről szóló 23/2014. (VI. 30.) NGM rendelet.

- a) Adóalany neve
- b) Adóalany címe (székhelycím, telephelycím)
- c) Belföldi adószám, ha van ilyen (áfacsoport tagja esetén csoportazonosító és csoporttag adószáma is)
- d) Községi adószám, ha az adóalanyak van ilyen
- e) Bankszámlaszám
- f) „Kisadózó” tulajdonság jelölése, ha releváns
- g) Egyéni vállalkozói igazolvány száma, ha releváns
- h) Pénzforgalmi elszámolás jelzése, ha releváns

Ajánlás-28: A fenti adatok közül a belföldi adószámmező első nyolc számjegyét (törzsszám) javasolt védeni a későbbi véletlen módosítás ellen. Az adószám törzsszámának módosulása esetén javasolt egy új felhasználói fiókot, profilt létrehozni, és javasolt kerülni egy másik adóalany számlasorszám-tartományának átvételét és folytatását a számlakiállításkor. Ezen általános elv alól kivételt képeznek az átalakulás egyes esetei.

Ajánlás-29: A meghatalmazotti számlázásra is képes számlázó programok esetén a fentieket értelemszerűen javasolt alkalmazni minden számlakiállító adóalanynál.

A számlázó programokban előforduló technikai megoldás az adatbázisban 0%-os adókulcs tárolása az egyes számításokhoz. Ilyen adókulcs a hatályos áfatörvényben nem létezik, ezen esetekben valójában a mentességek, hatályon kívüliségek valamely esetéről van szó. A számlázó programban el kell kerülni – akár a számlakiállítási folyamat blokkolásával is – a 0%-os adókulcs használatát a számlaképen és az adatszolgáltatásban akkor is, ha a program működésében használt táblákban esetleg szerepel ilyen.

Ajánlás-30: Az adómentességek eseteit (adómentességi hivatkozások) javasolt a számlázó programban törzsadatként kezelni (adótábla). Így a számla adattartalmi minősége is megfelelőbb lesz, és ezzel a számlaadat-szolgáltatásnál is számos problémát el lehet kerülni.

9. Számítások és kerekítések elvégzése

Az összesítések, egyéb számítások elvégzése a számlázó programok alapvető funkciója. A matematika szabályain kívül az egyes számítások, a kerekítések elvégzésére, a műveletek sorrendjére vonatkozó általános kötelezettségeket nem tartalmazza adójogszabály. Ugyanakkor egyes iparági szabályok (például közműszámlák esetén) előírhatnak számításokra vonatkozó szabályokat.

Ajánlás-31: Különösen javasolt a számlázó program által elvégzett számítások eredményét véletlen vagy szándékos felhasználói felülírástól védeni.

Ajánlás-32: Javasolt a számlázó programban a kerekítéseket a matematika szabályai szerint elvégezni, a felhasználó igénye vagy a fejlesztő döntése alapján tételsoronként vagy az összesítőben.

Ajánlás-33: Külföldi pénznemben kiállított számla esetén javasolt az áthárított adó és az adóalap forintra számításához használt, egy egységre vonatkozó árfolyamot legalább két tizedesjegy pontossággal bekérni a felhasználótól, vagy megfelelő banki interfészen keresztül átvenni, és legalább két tizedesjegy pontossággal tárolni. Ha az adat száz vagy ezer egységre vetítve áll rendelkezésre, akkor a megfelelő osztás elvégzése szükséges az adatszolgáltatáshoz.

Ajánlás-34: Mivel a külföldi pénznemben kiállított számlák esetén kötelező⁷ az árfolyamot feltüntetni az adatszolgáltatásban, javasolt az árfolyamot külön mezőben tárolni.

10. Módosító okiratok specialitásainak kezelése

Egy kiállított számla módosítására van szükség, ha az adott ügylet az adott felek között lezajlott, de az azt leíró adatok a számlán hiányosan, hibásan szerepelnek. Ha az ügylet mégsem jött létre vagy nem a számlán szereplő felek között jött létre, akkor a számlát számlával egy tekintet alá eső okirat kiadásával érvényteleníteni kell. A módosító és érvénytelenítő okiratokra is vonatkozik az adatszolgáltatási kötelezettség, ha az a számlára is vonatkozott.

Jogszabály alapján a módosító vagy érvénytelenítő számlán minden esetben az eredeti számlára kell hivatkozni. Módosító vagy érvénytelenítő számlát nem lehet helyesbíteni, érvényteleníteni: ilyen esetben az eredeti számlára vonatkozó újabb módosító okiratot kell kiállítani.

Jogszabály alapján az érvénytelenítő számlát mindig az eredeti számla és az azt módosító számlák együttes hatásának figyelembe vételével kell kiállítani.

A számla módosítása lehetséges egy módosító számlával (számlával egy tekintet alá eső okirattal) vagy két lépésben (az eredeti számla minden tételének ellenkező előjellel történő feltüntetése egy módosító számlán, majd újabb módosító számla kiállítása a helyes adattartalommal).

Ajánlás-35: Ha a számla itt leírt, két lépésben történő módosítására a szoftver nem alkalmas, akkor ezt a tény javasolt egyértelműen közölni a dokumentációban.

Ha kétlépéses módosító számla kiállítását támogatja a számlázó program, akkor az első bizonylatnak („nullázás”) az alapszámla és az azt korábban módosító számlák hatását együttesen kell tartalmaznia. A helyes adattartalommal kiállított számla is az eredeti bizonylat módosítása, így ebben is megfelelően hivatkozni kell az eredeti számlára.

Ajánlás-36: A módosító vagy érvénytelenítő számla kiállításakor a teljesítési időpontra vonatkozó adatot a felhasználói hibák elkerülésére a korábbi számláról javasolt átemelnie a szoftvernek (ez az adatszolgáltatás teljesítéséhez szükséges). Ha nem kerülhető el a kézi adatbevitel, akkor érdemes külön rákérdezni a felhasználóra, hogy biztosan meg kívánja-e változtatni az eredeti számla teljesítési időpontját.

Ajánlás-37: Módosító vagy érvénytelenítő számla esetén javasolt az eredeti bizonylatra történő hivatkozás megadására külön mezőt kialakítani. Javasolt kerülni a szabad szavas megjegyzésrovat használatát erre a célra.

⁷ Áfa tv. 10. melléklet 4. pontja (hatályos 2021. január 4-től)

Ajánlás-38: Csoportos módosító bizonylat (több számlára vonatkozó módosítás egy bizonylaton) esetén az eredeti számlákra történő hivatkozásokat javasolt úgy tárolni a szoftverben, hogy az egyedi számlasorszámokra felbontható és az egyes eredeti számlákra gyakorolt hatás elkülöníthető legyen. Ha tételsorok összegét érinti a csoportos módosítás, akkor a csoportos módosító bizonylat tételsorában célszerű hivatkozott számlánként bemutatni a módosítás összességű hatását. Ha például csupán a fejléctet érinti a csoportos módosítás (például a vevő címének elírása), akkor a csoportos módosító bizonylat nem fog tartalmazni tételsort.

Ajánlás-39: Érvénytelenítő számla kiállításakor, ha az eredeti számla és annak esetleges módosításai ugyanazon számlázó programból készültek, javasolt a számlázó programnak az eredeti számla adatait automatikusan, ellenkező előjellel beolvasni és javasolt tiltani az érvénytelenítő számla adatainak felhasználói szerkesztését.

Ajánlás-40: Módosító számla kiállításánál javasolt a számlázó programnak gépileg ellenőriznie, hogy a számla végösszege a módosítást követően is nulla vagy nagyobb. Ha a számla végösszege negatív értékre módosulna, akkor erről javasolt a felhasználót értesíteni.

Ajánlás-41: Javasolt a számlázó programban lehetővé tenni, esetlegesen a felhasználtól kötelezően elvárni a módosítás vagy érvénytelenítés okának megadását.

Ajánlás-42: Javasolt számla módosítása esetén az eredeti számla adataiból átemelni a következő adatokat: teljesítés időpontja, eredeti számla sorszáma.

Ajánlás-43: Ha a módosító számlán a felhasználó a vevő adatait módosítja, akkor javasolt felhívni a figyelmét arra, hogy a nem megfelelő vevőnek kiállított számlát érvényteleníteni kell. A számla módosítása a vevő adatainál csak az esetleges elírásokat korrigálhatja.

11. Az adatszolgáltatás megghiúsulásának elkerülése

Az online adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése technikai okokból megghiúsulhat, ha a számlázó programban a számlakiállítóhoz rendelt technikai felhasználó adatait tévesen rögzítették, vagy a technikai felhasználó nem rendelkezik megfelelő jogosultsággal az adatszolgáltatáshoz. Ugyancsak az adatszolgáltatási kísérlet sikertelenségét okozhatja a számlaadatokat leíró XML-állomány sémának nem megfelelő képzése, illetve az egyébként formailag megfelelő XML-állományban levő alapvető tartalmi hiba.

Az adatszolgáltatás sikertelenségét okozó körülményeket az interfész-specifikáció 3. fejezete teljesszórúen és részletesen tartalmazza. A számlázó program megfelelő kialakításával a megghiúsulást okozó esetek mindegyike megelőzhető (a számlasorszám egyediségére vonatkozó ellenőrzés esetét kivéve, erre részletes ajánlásokat tartalmaz a 3. fejezet).

Ajánlás-44: A számlázó programnak különösen ajánlott rendszeresen ellenőriznie, hogy a rögzített technikai felhasználóadatok továbbra is alkalmasak-e adatszolgáltatásra. Az ellenőrzés módja lehet időközönként (például a felhasználó minden belépésekor vagy a napi első számlakiállításakor) egy-egy „üres” tokenkérési művelet (/tokenExchange) végrehajtása. Javasolt a jogosultságprobléma miatti elutasítás esetén a felhasználó

megfelelő figyelmeztetése a programból és a számlakiállítási folyamat blokkolása mindaddig, amíg a jogosultságprobléma fennáll.

Ajánlás-45: Az adatszolgáltatási jogosultság ellenőrzést javasolt manuálisan is elérhetővé tenni a számlázó programban. Ha az Online Számla rendszerben a számlázó program által használt technikai felhasználó adatait megváltoztatja egy erre jogosult felhasználó, akkor a számlázó programban szükséges lehet a program és az adóhivatali rendszer közötti kapcsolat ellenőrzése.

Ajánlás-46: Különösen ajánlott a számlázó programnak a számla lezárása előtt ellenőriznie a számlaadatokból generált, azt leíró XML-állomány érvényességét a vonatkozó sémaállományhoz (invoiceData.xsd), vagy a számlázó programot úgy tervezni, hogy semmilyen körülmény (például extrém felhasználói adatbevitel) ne vezessen érvénytelen (invalid) XML-állomány létrejöttéhez.

Ajánlás-47: Különösen ajánlott a számlázó programot úgy kialakítani, hogy az érvényben levő interfész specifikáció alapján az üzleti tartalom validációja semmiképp se záruljon hibával (ERROR).

12. Figyelmeztetések

Sikeres adatszolgáltatás esetén a beküldött számlaadatokon gépi vizsgálatok futnak. Adathiba vagy összefüggéshiba észlelésekor a feldolgozó rendszer figyelmeztetést (WARN) képez. Az adott számlára képzett figyelmeztetések teljes köre megjelenik a feldolgozási eredményben, illetve az onlineszamlam.nav.gov.hu portálon is elérhető.

A figyelmeztetések esetén feldolgozó oldalon nem állapítható meg, hogy az észlelt hiba a számla nem megfelelő adattartalmából adódik vagy az egyébként helyes számláról küldött helytelen adatszolgáltatásból. A figyelmeztetés ténye ugyanakkor azt jelzi, hogy az adózónak van tennivalója számlázási gyakorlatával, a vevőtörzsével (stb.) kapcsolatban, vagy a számlázó program fejlesztőjének van tennivalója a program alakításával.

A figyelmeztetések a számlázó szoftver legkörültekintőbb kialakításával sem előzhetők meg teljeskörűen (ellentétben a hibákkal).

A figyelmeztetéseket generáló vizsgálatok köre idővel változhat, azok leírását az interfész-specifikáció teljeskörűen és részletesen tartalmazza.

Ajánlás-48: Javasolt az interfész-specifikációban foglalt, figyelmeztetéseket okozó eseteket tanulmányozni és a lehetőségek adta keretek között a legnagyobb mértékben csökkenteni a figyelmeztetést eredményező számlák kiállításának valószínűségét. Ennek eszköze lehet a bevitt adatok ellenőrzése már adatbevitelkor, szükség esetén a felhasználó figyelmeztetése vagy az adatbevitel megakadályozása.

Ajánlás-49: Különösen javasolt a felhasználó figyelmeztetése az alábbi esetekben:

- a) Negatív végösszegű számla (ide nem értve a módosító vagy érvénytelenítő számlát) kiállítása előtt.
- b) Készpénzes fizetés esetén a teljesítés dátuma korábbi, mint a kiállítás dátuma.

- c) Az eladó neve és adószáma megegyezik a vevő ezen adataival. (Számlázó program számviteli bizonylatot is kibocsáthat, ilyenkor ez nem probléma, viszont a számviteli bizonylatok nem érintettek adatszolgáltatással, illetve külön sorszámtartomány használata javasolt.)

Ajánlás-50: Megfontolandó a jelzés a felhasználónak akkor is (függetlenül attól, hogy erre jelenleg nincs warning jelzés), ha készpénzes számla végösszege eléri vagy meghaladja 1,5 millió forintot és a vevő áfaalany, így fennállhatnak az Art8. 233. § szerinti mulasztási bírság feltételei.

13. Hibatűrés, a kapott hibaüzenetek, figyelmeztetések kezelése

A számlázó programmal kiállított számlákról történő adatszolgáltatás minden esetben az adatszolgáltatásra kötelezett adózó felelőssége, a hibákért, hiányosságokért ő szankcionálható. A számlázó program feladata, hogy a felhasználó számára a pontos és teljes adatszolgáltatást biztosítsa, és lehetőség szerint felhívja a felhasználó figyelmét a készülő vagy már kiállított számlával kapcsolatos esetleges problémákra.

Ajánlás-51: A számlázó program kialakításakor érdemes számolni a működés közbeni műszaki hibák bekövetkezésének lehetőségével (például áramszünet, hálózat elérhetetlensége, szerver átmeneti elérhetetlensége stb). Javasolt a számlázó programot úgy kialakítani, hogy a műszaki hibák különböző eseteit minél nagyobb arányban képes legyen emberi beavatkozás nélkül kezelni.

Ajánlás-52: Ha a számlázó program a teszt- és az éles környezetnek is képes adatot küldeni, akkor javasolt a felhasználó számára is egyértelműen jelezni a célkörnyezetet. Ha a számlázó programból egyidejűleg több interfészverzió szerinti adatküldésre is lehetőség van, akkor javasolt ellenőrizhetővé tenni a megfelelő végpont alkalmazását.

Ajánlás-53: Javasolt a számlázó programot úgy kialakítani, hogy az internetes hálózat üzemszünete során kiállított, adatszolgáltatási kötelezettséggel érintett számlákról az adatszolgáltatást a probléma megszűnése után azonnal, automatikusan teljesítse.

Ajánlás-54: A meghíúsult adatszolgáltatások esetén, ha a számlázó program önmagában nem képes a probléma kezelésére (például nem hálózati probléma okozza a meghíúsulást), javasolt a felhasználó haladéktalan értesítése erről a körülményről. Különösen javasolt kerülni a meghíúsult adatküldés folyamatos, vég nélküli ismételtetését.

Ajánlás-55: Az automatizmusokkal nem kezelhető esetekre tekintettel, megfontolandó a számlázó programba manuális újraküldési funkciót beépíteni. A manuális újraküldés funkciója nem mond ellent a jogszabályi követelményeknek.

Ajánlás-56: Javasolt a számlázó programnak a feldolgozási folyamat eredményéről szóló, a NAV rendszeréből kapott értesítésben szereplő hibaüzeneteket, figyelmeztetéseket az

⁸ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

adózó számára elérhetővé és könnyen értelmezhetővé tenni és felhívni a figyelmét arra, hogy ezek kapcsán tennivalója van vagy lehet.

Ajánlás-57: Javasolt kezdeményezni, hogy a számlakiállításra kötelezett adózó hozzon létre a fejlesztő részére olyan másodlagos felhasználót, ami kizárólag bejelentkezésre és az interfésznapló lekérdezésére jogosult. Ezzel az esetleges hibák feltárása könnyebbé válik úgy, hogy a fejlesztő nem lát rá üzleti adatokra, ugyanakkor a naplóállomány alapján a hibás adatküldések oka könnyebben feltárható.

14. Hálózati aktivitás

Ajánlás-58: Javasolt a számlázó program adatszolgáltatását, különböző lekérdezési műveleteit úgy kialakítani, hogy annak aktivitása a központi szerver oldaláról az informatikailag általánosan elfogadott normák szerint ne legyen túlterheléses támadásként (DoS vagy DDos) érzékelhető.

Ajánlás-59: Javasolt a számlázó program lekérdezési műveleteit úgy kialakítani, hogy a nagyobb erőforrást igénylő, de nem azonnali eredményt megkövetelő műveleteket (például időszak összes számla adatának lekérdezése könyvvizsgálathoz) a kevésbé terhelt időszakokban (éjszaka, hétvégén) végezze el.

+1. Együttműködés a felhasználóval

Ajánlás-60: Javasolt a számlázó program fejlesztője, fejlesztői és a felhasználója között folyamatos együttműködést kialakítani, ebben tisztázni a számlázó programmal kapcsolatos esetleges hibák kezelésére vonatkozó felelősséget. Javasolt a számlázó program (további) fejlesztésekor az informatikai szaktudás mellett az adott felhasználói kör adózási specialitásait, az ezekből következő felhasználói igényeket, illetve ügyviteli sajátosságokat ismerő szaktudást is bevonni.

Ajánlás-61: Javasolt a számlázó program által biztosított lehetőségekről és korlátokról könnyen áttekinthető dokumentációt biztosítani a felhasználóknak és implementálni azokat a lekérdezéseket, melyek megkönnyítik az adatszolgáltatással kapcsolatos esetleges hibák feltárását és javítását.

Ajánlás-62: Javasolt a fejlesztő oldaláról folyamatosan figyelemmel kísérni az Online Számla portálon megjelenő értesítéseket (ajánlott az rss feed használata) azért, hogy ha be kell avatkozni, az minél hatékonyabb legyen.